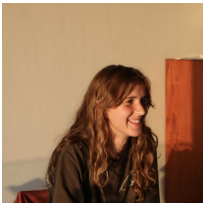

Mijn opa is een paard

JADE DERUDDER /
KOPERGIETERY

Gedanst familieportret

Roosje Mestdagh

Gezien op 22 september 2023
Kopergietery, Gent

In 'Mijn opa is een paard' stelt Jade zich de vraag of familie doorleeft in haar eigen lichaam. Als DNA bepaalt of je blauwe of groene ogen hebt, kan DNA er dan ook voor zorgen of je meteen kan paardrijden, of heel mooi kan zingen, of je juist van nature heel lief bent? Om hier antwoorden op te krijgen, recreëert Jade haar eigen verleden. Met een mix van dans, dialoog en een kleurrijke scenografie, die ook meespeelt, gaat Jade op zoek naar haar familie in haar eigen lichaam.

26 SEPTEMBER 2023

Ik kijk naar een kleurrijke scène. Traag laat ik mijn blik over het podium glijden en neem in me op wat ik zoal zie. In het midden een brede rol wit papier, netjes opgehangen aan een stang en uitgerold tot op de vloer. Nu eens zal die dienen als neutrale achtergrond in een fotostudio, dan weer als projectiescherm. Links daarvan een ladder, een zware blok hout met een emmer op, een kruiwagen vol stro en een houten bankje waarover stoffen gedrapeerd werden. Alles staat klaar voor een cowboy-fotoshoot.

Wat verder naar links staat een bureau met een stoel, een automatische potloodslijper en een oud pastelgeel koffiemachine dat zachtjes pruttelt. Helemaal rechts staan dan weer twee witte plastic tuinstoelen en een omvergevallen tafeltje. Een kledingrekje en vier lange smalle staande lampen vervollendigen het tafereel. Mijn blik blijft hangen bij de grootste lamp. Deze is voorzien van een zilveren paraplu en een bordje waarop 'Nonkel Patrick' staat. De drie andere lampen hebben de namen 'oma', 'mama' en 'tantes aangetrouwd'. De zaal van Kopergietery is het decor voor Jade's reis door haar familiegeschiedenis.

Jade komt de scène op, stapt resoluut het bureau op en spreekt ons toe. Ze vertelt over haar familie. Wanneer ze het over nonkel Patrick heeft licht de lamp met de grote paraplu op. Hetzelfde gebeurt met de lamp van de aangetrouwde tantes. De lampen van oma en mama knipperen ook eens kort. Een vijfde lampje dat ik niet eerder opmerkte geeft een felgroen lichtje. Het is de lievelingsneef.

Jade vertelt ook over haar opa die zo lief was en mooi kon zingen. Maar op een dag ging het licht in zijn ogen uit en overleed hij. Na zijn dood leert Jade dat opa in zijn jonge jaren niet weg te slaan was bij paarden. “Is het daarom dat ik zo goed kan paardrijden, zonder het ooit te leren?” vraagt Jade zich af. “Leeft er dan een stukje van opa in mij?”

Zo komt ze tot de vraag of en hoe haar familie doorleeft in haar eigen lichaam. Ze begint daartoe haar verleden uit te spitten. Sommige familieleden kennen we al. De lampen die zo nu en dan eens flikkeren en kwetteren, representeren hen. De vraag wie opa zal spelen is nog maar net gesteld wanneer de deur naar het achtertoneel opengaat. Een oude man met een lichtbruine leren tas in de hand stapt de zaal binnen. Philippe, zo heet hij (ook in werkelijkheid is zijn naam Philippe Flachet), doorstaat een korte sollicitatie waarbij hij zich in cowboy tenue hijst, compleet met een handje vol stro en een wapperende vlag met paarden op. Philippe zal vanaf dan de rol van opa op zich nemen.

Nu kan Jade op zoek naar de stukjes familie die in haar verstopt zitten. Maar hoe herken je die stukjes DNA in jezelf? Jade zoekt naar een antwoord in haar dans. “Dit is oma”, zegt ze. Op zachte en speelse tonen (muziek door Gijs Savelberg) vertrekt die dans vanuit een klein plekje in haar lichaam, vlakbij haar hart. Jade voelt dat dat haar oma daar ergens verstopt zit en in haar poging om die kleine stukjes vast te pakken, graaft ze dieper en dieper in haar lichaam. Jade's bewegingen worden groter en groter tot ze zichzelf helemaal laat gaan. Je ziet haast hoe oma door Jade's lichaam stroomt.

De dansintermezzo's bereiken een hoogtepunt als Jade Philippe vraagt om mee te dansen.

Jade neemt ons zo mee op een reis doorheen haar lichaam, op zoek naar elk familielid. Telkens op andere muziek en met een andere bewegingstaal toont ze waar in haar lichaam dat familielid verstopt zit. Zo zit nonkel Patrick ergens in haar hand die nerveus trilt op een stevige techno beat. De dans van haar mama waaiert uit vanaf haar zachtjes heen en weer wiegende armen, als van een moeder die een kind in slaap sust.

Jade filmt haar familiereis met een camera die meestal op een statief staat, maar die ze soms ook in de hand neemt. Tussen de dansen door, herschikt ze de scène, kleedt ze zich in andere outfits en rolt ze haar familieleden over het podium naar nieuwe posities die precies aangegeven werden met kruisjes van witte tape. Precisiewerk, want enkel zo kan Jade haar filmbeelden juist kadreren.

Dat zorgt voor momenten van stilte, die het tempo van de voorstelling soms doen stokken, maar toch is die zorgvuldigheid tevergeefs, want de eigenzinnigheid van haar familie ontsnapt aan het vooraf uitgetekende schema van de witte kruisjes. Maar waar het vooraf uitgetekende cameraschema faalt, slaagt de natuurlijke en intuïtieve bewegingstaal waarmee Jade haar familie portretteert er wel in om de leden ervan tot leven te wekken.

De kracht van ‘Mijn opa is een paard’ zit inderdaad in de dansintermezzo's. Die bereiken een hoogtepunt als Jade Philippe vraagt om mee te dansen. De oude man zat bijna de hele voorstelling lang te tekenen aan het bureau. Een tekening die later ontrolt en een tuinfeest uit Jade's verleden onthult, geprojecteerd op het grote witte vlak. Maar nu stapt hij op haar af. Midden op het podium bewegen ze samen traag en sierlijk, als elkaars spiegelbeeld. Het resultaat: een prachtige, stille dialoog tussen opa en kleindochter.